

Nazwa instytucji

Książnica Cieszyńska

Tytuł jednostki/Tytuł publikacji

Sprawozdanie stenograficzne z VIII posiedzenia Sejmu
Rzeczypospolitej z dnia 15.05.1928 r.

Liczba stron oryginału

12

Liczba plików skanów

13

Liczba plików publikacji

13

Sygnatura/numer zespołu

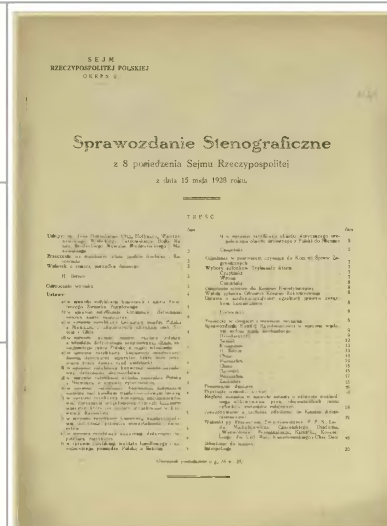
TR 060.005

Data wydania oryginału

1928

Projekt/Sponsor digitalizacji

Dofinansowano ze środków WPR Kultura+

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

NARODOWY
INSTYTUT
AUDIOWIZUALNY

KULTURA+

Digitalizacja

605/1

Sprawozdanie Stenograficzne

z 8 posiedzenia Sejmu Rzeczypospolitej

z dnia 15 maja 1928 roku.

T R E Ś Ć:

	łam		łam
Urlopy: pp. Jana Pierackiego, Utty, Hoffmana, Wawrzynowskiego, Wiślickiego, Targowskiego, Bojki, Rataja, Brodackiego, Nqwaka, Niedźwieckiego i Makowskiego	3	1) w sprawie ratyfikacji układu, dotyczącego uregulowania obrotu drzewnego z Polski do Niemiec	5
Zrzeczenie się mandatów przez posłów Szebekę i Kurowecia	3	Czapiński	5
Wniosek o zmianę porządku dziennego	3	Odesłanie w pierwszym czytaniu do Komisji Spraw Zagranicznych	7
H. Bitner	3	Wybory członków Trybunału Stanu	7
Odrzucenie wniosku	3	Czapiński	7
Ustawy:	4	Wrona	7
a) w sprawie ratyfikacji konwencji i umów Światowego Związku Pocztowego	4	Czapiński	8
b) w sprawie ratyfikacji konwencji, dotyczącej umowy najmu marynarzy	4	Odesłanie sprawy do Komisji Konstytucyjnej	8
c) w sprawie ratyfikacji konwencji między Polską a Niemcami o administracji odcinków rzek Noteci i Głdy	4	Wybór członka Głównej Komisji Rekwizycyjnej	8
d) w sprawie układu między rządem polskim a włoskim, dotyczącego uregulowania długu, zaciągniętego przez Polskę u rządu włoskiego	4	Ustawa o niedopuszczalności egzekucji przeciw związkom komunalnym	8
e) w sprawie ratyfikacji konwencji międzynarodowej, dotyczącej emerytur, które były przyznane przez dawny rząd austriacki	4	Lieberman	8
f) w sprawie ratyfikacji konwencji międzynarodowej, dotyczącej obywatelstwa	4	Przyjęcie w drugim i trzecim czytaniu	8
g) w sprawie ratyfikacji układu pomiędzy Polską a Niemcami w sprawie rybołówstwa	4	Sprawozdanie Komisji Regulaminowej w sprawie wydania sądom posła Sochackiego	9
h) w sprawie ratyfikacji konwencji, dotyczącej nadzoru nad handlem międzynarodowym bronią	4	Dzieduszycki	9
i) w sprawie ratyfikacji konwencji międzynarodowej, dotyczącej uregulowania różnych kategorii emerytur, które nie zostały uregulowane w konwencji Rzymskiej	5	Seniuk	12
j) w sprawie ratyfikacji konwencji międzynarodowej, dotyczącej przejęcia wierzytelności i depozytów	5	Kwapiński	13
k) w sprawie ratyfikacji konwencji, dotyczącej repatriacji marynarzy	5	H. Bitner	13
l) w sprawie ratyfikacji traktatu handlowego i nawigacyjnego pomiędzy Polską a Estonją	5	Cham	14
		Marszałek	14
		Cham	15
		Gawrilik	15
		Marszałek	17
		Zachidnij	18
		Przerwanie dyskusji	18
		Przyjęcie wniosku komisji	18
		Nagłość wniosku w sprawie ustawy o ochronie swobodnego wykonywania praw obywatelskich przez członków związków religijnych	18
		Zrezygnowanie z nagłości, odesłanie do Komisji Administracyjnej	18
		Wnioski pp. Praussowej, Szczerkowskiego, P. P. S., Łosia, Michałkiewicza, Czernickiego, Dziducha, „Wyzwolenia”, Brzezińskiego, Kiernika, Korneckiego, Zw. Lud. Nar., Kwiatkowskiego i Chrz. Dem.	18
		Odesłanie do komisji	
		Interpelacje	20

(Początek posiedzenia o g. 16 m. 25).

Urlopy: pp. Jana Pierackiego, Utty, Hoffmana, Wawrzynowskiego, Wiślickiego, Targowskiego, Bojki, Rataja, Brodackiego, Nowaka, Niedźwieckiego i Makowskiego.

Zrzeczenie się mandatów przez pp. Szebekę i Kurowecia.

**Wniosek o zmianę porządku dziennego.
Ustawy w sprawie ratyfikacji konwencji i umów.**

Przedstawiciele Rządu;

*Wiceprezes Rady Ministrów Kazimierz Bartel,
Minister Przemysłu i Handlu Eugenjusz Kwiatkowski.*

Podsekretarze Stenu:

W Ministerstwie Spraw Wewnętrznych Zdzisław Maurycy Jaroszyński, w Ministerstwie Sprawiedliwości Stanisław Car.

Z Najwyższej Izby Kontroli:

Prezes Najwyższej Izby Kontroli Stanisław Wróblewski.

Marszałek:

Otwieram posiedzenie. Protokół 6 posiedzenia uważam za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu zarzutów. Protokół 7 posiedzenia leży do przejrzenia w biurze sejmowym. Jako sekretarze zasiadają pp. Kornecki i Róg. Listę mówców prowadzi p. Róg.

Usprawiedliwiają nieobecność w marcu pp.: Dzi duch i Heller, w kwietniu pp. Buła, Frantz, Koerber, Spitzer i Żółtowski, w maju zaś pp. Bień, Hausner, Kohut i Sanojca. Udzieliłem urlopów pp. Janowi Pierackiemu i Utcie na 2 dni, Hoffmanowi i Wawrzynowskiemu na 3 dni, Wiślickiemu na 5 dni, Targowskiemu na 6 dni, Bojce i Ratajowi na 1 tydzień.

Proszę o udzielenie urlopów pp. Brodacki i Nowak na 9 dni, Niedźwiecki na 3 tygodnie, Makowski na 1 miesiąc. Nie słyszę protestu, uważam, że Izba zgadza się na udzielenie tych urlopów.

Od pp. Ignacego Szebeki i Iwana Kurowecia otrzymałem pisma ze zrzeczeniem się mandatu poselskiego.

Przystępujemy do porządku dziennego.

Zgodnie z zapowiedzią, uczynioną przezemnie na ostatnim posiedzeniu, porządek dzienny został podany do wiadomości pp. posłów w drodze pisemnej.

Czy się kto sprzeciwia temu porządkowi? W sprawie porządku dziennego głos ma p. Henryk Bitner.

P. H. Bitner:

Szanowni Panowie! Stawiam wniosek, żeby dzisiejszy porządek dzienny został uzupełniony jednym punktem, mianowicie sprawą wypadków pierwszomajowych. (Głos: Na drugi rok.) Wiecie Panowie, że między jednym posiedzeniem a drugim upłynął dość długi okres czasu, w którym odbywały się rzeczy skandaliczne z naszego punktu widzenia, mianowicie w dniu 1 maja.....

Marszałek:

Panie Posle, proszę nie motywować, tylko wymienić proponowany przez Pana punkt porządku dziennego.

P. H. Bitner:

Więc stawiam wniosek, żeby do porządku dziennego został dodany punkt: Wypadki 1-o majowe. (Głos: Którego roku? Wesołość). W tym punkcie my, jako Frakcja Komunistyczna....

Marszałek:

Przystępujemy do głosowania. Proszę Posłów, którzy są za wnioskiem p. Henryka Bitnera, żeby wstali. Stoi mniejszość, wniosek upadł.

Porządek dzienny zaproponowany przezemnie uważam za zatwierdzony.

Przystępujemy do 1 punktu porządku dziennego: pierwsze czytanie projektów ustaw:

a) w sprawie ratyfikacji konwencji i umów Światowego Związku Pocztowego, podpisanych w Sztokholmie 28 sierpnia 1924 r. wraz z odnośnymi regulaminami wykonawczymi (druk nr. 62),

b) w sprawie ratyfikacji konwencji, dotyczącej umowy najmu marynarzy, przyjętej jako projekt na IX Sesji Międzynarodowej Konferencji Pracy w Genewie dnia 24 czerwca 1926 r. (druk nr. 63),

c) w sprawie ratyfikacji konwencji między Polską a Niemcami o administracji odcinków rzek Noteci i Gdzy, stanowiących granicę, jak również o żegludze po tych odcinkach, podpisanej w Pile dnia 14 marca 1925 roku (druk nr. 64),

d) w sprawie układu między Rządem Polskim a Rządem Włoskim, dotyczącego uregulowania długu, zaciągniętego przez Polskę u Rządu Włoskiego, podpisanego w Warszawie dnia 18 grudnia 1926 roku (druk nr. 65),

e) w sprawie ratyfikacji konwencji, podpisanej w Rzymie dnia 6 kwietnia 1922 roku pomiędzy Austrią, Włochami, Polską, Rumunją, Królestwem Serbów, Chorwatów i Słoweńców i Czechosłowacją, dotyczącej emerytur, które były przyznane przez dawny rząd austriacki (druk nr. 66),

f) w sprawie ratyfikacji konwencji pomiędzy Austrią, Węgrami, Włochami, Polską, Rumunją, Królestwem Serbów, Chorwatów i Słoweńców i Czechosłowacją w sprawie obywatelstwa, podpisanej w Rzymie dnia 6 kwietnia 1922 roku (druk nr. 67),

g) w sprawie ratyfikacji układu pomiędzy Polską a Niemcami w sprawie rybołówstwa na bieżących i stojących wodach granicznych, podpisanego wraz z Protokołem Końcowym w Berlinie dnia 10 grudnia 1927 r. (druk nr. 68),

h) w sprawie ratyfikacji konwencji, dotyczącej nadzoru nad handlem międzynarodowym bronią, amunicją i sprzętem wojennym. Deklaracji, dotyczącej terytorjum Ifni, Protokołu, dotyczącego zakazu używania na wojnie gazów duszących, trujących lub podobnych oraz środków bakteriologicznych, Protokołu podpisania i Aktu końcowego konferencji nadzoru

Ustawy w sprawie ratyfikacji konwencji i umów.

na handlem międzynarodowym bronią, amunicją i sprzętem wojennym, podpisanych w Genewie dnia 17 czerwca 1925 r. (druk nr. 69),

i) w sprawie ratyfikacji konwencji między Austrią, Włochami, Polską, Królestwem Serbów, Chorwatów i Słoweńców i Czechosłowacją, dotyczącej uregulowania różnych kategorii emerytur, które nie zostały uregulowane w Konwencji Rzymskiej z dnia 6 kwietnia 1922 r., podpisanej wraz z protokołem i deklaracjami dodatkowymi w Wiedniu dnia 30 listopada 1923 r. (druk nr. 70),

j) w sprawie ratyfikacji konwencji między Austrią, Włochami, Polską, Rumunją, Królestwem Serbów, Chorwatów i Słoweńców oraz Czechosłowacją, dotyczącej przejęcia wierzytelności i depozytów, należących do obywateli, zamieszkujących terytorja, należące dawniej do Austrii z pod zarządu Pocztowej Kasy Oszczędności w Wiedniu, podpisanej w Rzymie 6 kwietnia 1922 r., oraz Układu dodatkowego do tejże konwencji, podpisanego w Rzymie 23 lutego 1925 r. wraz z Protokołem z tejże daty (druk nr. 71),

k) w sprawie ratyfikacji konwencji, dotyczącej repatriacji marynarzy, przyjętej jako projekt na IX sesji Międzynarodowej Konferencji Pracy w Genewie dnia 23 czerwca 1926 r. (druk nr. 72),

l) w sprawie ratyfikacji traktatu handlowego i nawigacyjnego pomiędzy Polską a Estonją, podpisanego w Tallinie 19 lutego 1927 r. (druk nr. 73),

ł) w sprawie ratyfikacji układu, dotyczącego tymczasowego uregulowania obrotu drzewnego z Polski do Niemiec, podpisanego w Warszawie 30 listopada 1927 r. (druk nr. 74). (P. Czapiński: Proszę o głos). Głos ma p. Czapiński.

P. Czapiński:

Wysoki Sejmie! Sejmowi przedłożono szereg rozmaitych konwencji międzynarodowych celem uzyskania ratyfikacji.

Zabieram głos tutaj, ażeby podkreślić znaczenie jednej z nich, mianowicie konwencji, zawartej w Genewie w roku 1925, dotyczącej międzynarodowego handlu bronią. Do tej konwencji dodany jest jeszcze protokół, dotyczący używania gazów trujących w wojnie oraz bakterjologicznych środków wojennych.

Od dawna już Wysoki Sejm nie miał możności zajmować się kwestją polityki zagranicznej. Korzystamy więc ze sposobności, ażeby podkreślić w dzisiejszych czasach, niezwykle niebezpiecznych, wielkie znaczenie akcji międzynarodowej za pokojem. Konwencja, przedłożona nam przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych, ma znaczenie dość wielkie, gdyż występuje przeciwko nielegalnemu handlowi bronią.

W art. 2 pozwala na dostawy broni tylko rządowi, zaś, co najważniejsze, w art. 6 owa konwencja jest pewnem przejściem do jawności zbrojeń, gdyż art. 6 opiewa w początkowych ustępach jak następu-

je: „Jako przygotowanie do stanu powszechnej jawności zbrojeń niezależnie od ich pochodzenia, Wysokie Strony umawiające się zobowiązują się ogłaszać w ciągu dwóch miesięcy po zakończeniu każdego kwartału wykaz statystyczny za ten kwartał ich handlu zewnętrznego przedmiotami, zaliczonymi do kategorii I” i t. d.

Proszę Panów, prawa Polski zostały w owej konwencji specjalnie omówione, gdyż Rosja, najbliższy sąsiad Polski ze Wschodu, nie przystąpiła niestety do tej konwencji. Proszę Panów, ostatnie wypadki na terenie międzynarodowym, wykrycie najrozmaitszych tajemniczych transportów broni i szereg innych faktów pokazuje, że ta konwencja może odegrać pewną rolę.

Nie przeceniamy znaczenia takich konwencji, ale nie chcielibyśmy tego znaczenia nie doceniać, uważamy, że czasy, jak wskazałem na wstępie, są dość niebezpieczne i chociaż statystyka podobno wskazuje, że procentowy udział budżetów wojennych w ogólnych budżetach państw europejskich się zmniejsza i że wydatki wojenne na jednego obywatela w Europie stają się mniejsze, to jednak narody europejskie uginają się pod ciężarem budżetów wojennych i o niebezpieczeństwie wojny nie przestaje się mówić. Proszę Panów, kwestję pokoju europejskiego rozstrzygnie kontrola demokracji nad zbrojeniami i nad polityką zagraniczną, a przedewszystkiem wzrost sił zorganizowanej klasy robotniczej. Zagadnienie pokoju, zorganizowanego pokoju w Europie, nie jest rzeczą łatwą i żadna demagogia i żaden demagogiczny wniosek chociażby na terenie międzynarodowym tego trudnego zagadnienia, które jest przedewszystkiem zagadnieniem siły, a zarazem świadomości, nie załatwi. I dlatego, gdy biorę np. znajdujący się w moim ręku wniosek lutowy reprezentanta Sowieców p. Litwinowa na terenie Genewy, to nie mogę uważać podobnego wniosku za nic innego, jak tylko za czczą demagogię, która usypia czujność klasy robotniczej wobec wielkiego zagadnienia pokoju, jakie znajduje się na porządku dziennym. Art. 1 wniosku p. Litwinowa opiewa, że w ciągu 4 lat kasuje się wogóle wszystkie wojska w Europie. Art. 2 powiada, że w ciągu jednego roku znosi się wszystkie szkoły wojskowe i wszystkie sztaby generalne. Art. 4 powiada, że w ciągu jednego roku niszczy się wszystkie dokumenty mobilizacyjne, zaś art. 10 ma już charakter zgola humorystyczny, bo wzywa do tego, ażeby natychmiast, „immédiatement”, zaprzestano poszukiwań naukowych w zakresie sztuki wojennej i żeby natychmiast zostały zakazane dzieła z zakresu historii wojskowości.

Proszę Panów, uważam te wnioski, jak powiedziałem, za demagogię. Występuje reprezentant państwa rzekomo robotniczego wobec państw kapitalistycznych i jedno z dwojga: jeśli uważa swój wniosek za pożyteczny, poważny, to jak możemy sobie wyobrazić, żeby w otoczeniu państw imperjalistycznych taki wniosek mógł uzyskać najmniejsze znaczenie; jeśli zaś wniosek ma charakter agitacyjny, to moim zdaniem, jest jeszcze szkodliwszy, gdyż odciąga uwagę klasy robotniczej od tych realnych sposobów, od tych realnych sił, jakie mogą i powinny

Ustawy w sprawie ratyfikacji konwencji i umów.

Wybory członków Trybunału Stanu.

Wybór członka Głównej Komisji Rekwizycyjnej.

Ustawa o niedopuszczalności egzekucji przeciw związkom komunalnym.

być uruchomione w celu zabezpieczenia pokoju w Europie.

Proszę Panów, my socjaliści polscy uważamy, że Polska, jako państwo, i klasa robotnicza w Europie mają jeden i ten sam interes rozbudowy i wzmocnienia pokoju europejskiego. Tak jak klasa robotnicza nie może bez pokoju doszukiwać się dalszych zdobyczy, tak samo i Państwo Polskie nie może osiągnąć wyższego stopnia kultury i dobrobytu, jeśli nie będzie miało warunków pokojowych. I dlatego zawsze z wielką radością witamy wszystkie kroki, tak samo, jak witaliśmy w ostatnich czasach kroki poczynione na terenie genewskim i na innych terenach międzynarodowych, w kierunku pokojowym.

Proszę Panów, zwracam uwagę, że w ostatnich czasach, na terenie międzynarodowym powstała nowa inicjatywa pokojowa, rozpoczęta przez Stany Zjednoczone, mianowicie przez p. Kellog'a. Mam nadzieję, że Polska i w tym wypadku uczyni wszystko, co należy, aby swoją rolę czynnika pokojowego w Europie jeszcze raz podkreślić i wzmocnić.

Nie będę mówił o tem szczegółowo, gdyż mam nadzieję, że w tym zakresie p. Minister Zaleski w najbliższym czasie da odpowiednie wyjaśnienia na Komisji Spraw Zagranicznych Sejmu.

Uważając, że przedłożona konwencja i protokoły mają pewne znaczenie dla akcji pokojowej, będziemy za odesłaniem tej konwencji do Komisji i za jej ratyfikacją.

Marszałek:

Do innych części pierwszego punktu porządku dziennego nikt się nie zgłosił. Odsyłam te sprawy do Komisji Spraw Zagranicznych, która porozumie się w razie potrzeby z odpowiednią komisją fachową.

Przystępujemy do p. 2 porządku dziennego: sprawozdanie Komisji Konstytucyjnej w sprawie wyboru członków Trybunału Stanu (odbitka roneo nr 6). Jako sprawozdawca głos ma p. Czapiński.

P. Czapiński:

Wysoki Sejmie! Jak wiadomo, w myśl art. 11 ustawy o Trybunale Stanu z r. 1923 Sejm ma wybrać 8 członków Trybunału Stanu. Według systemu de Hondt'a Komisja Konstytucyjna przedkłada następujący spis kandydatów: pp. Kucharzewski Jan, Bogucki Antoni, Raczyński Aleksander, Lednicki Aleksander, Tomaszewski Tadeusz, Szumański Wacław, Bielawski Bolesław, dr. Olesiński Jarosław. Komisja prosi o zatwierdzenie tego spisu.

Marszałek:

Głos ma p. Wrona.

P. Wrona:

Wysoki Sejmie! Według ustawy o Trybunale Stanu wybór członków Trybunału Stanu następuje

według systemu wyboru członków komisji, t. j. systemu proporcjonalnego. Według systemu proporcjonalnego Klubowi B. B. przypadłoby 3-ch członków, P. P. S. — 1, Wyzwoleniu — 1, Klubowi Ukraińskiemu — 1, Związkowi Ludowo-Narodowemu — 1, i Stronnictwu Chłopskiemu — 1. Tymczasem według propozycji komisji 1 mandat Stronnictwu Chłopskiemu został odjęty i przydzielony innemu klubowi. Wobec złego obliczenia proszę o zastosowanie przewidzianego w ustawie systemu wyboru do Trybunału Stanu.

Marszałek:

Może Pan sprawozdawca zechce się wypowiedzieć.

P. Czapiński:

Wobec tej różnicy zdań jaką tu Panowie słyszeli, zdaje się, że nie pozostaje nic innego, jak odesłać tę sprawę z powrotem do komisji (*Głosy: Słusznie.*) z tem, że opinja komisji zostanie przedłożona na następnej posiedzeniu Sejmu.

Marszałek:

Głosujemy nad wnioskiem o odesłanie sprawy do komisji. Proszę Posłów, którzy są za tym wnioskiem, żeby wstali. Biuro jest zgodne, że stoi większość, wniosek zostaje odesłany do komisji.

Przystępujemy do 3 punktu porządku dziennego: sprawozdanie Komisji Wojskowej w sprawie wyboru członka Głównej Komisji Rekwizycyjnej (odbitka roneo nr 6). Do głosu nikt nie jest zapisany. Komisja, nie przedkładając osobnego sprawozdania, proponuje na członka Głównej Komisji Rekwizycyjnej posła Antoniego Pajaka. Proszę Posłów, którzy są za tym wnioskiem, żeby wstali. Stoi większość, wniosek przyjęty.

Przystępujemy do p. 4 porządku dziennego: sprawozdanie Komisji Prawniczej o wniosku Zw. P. P. S. w sprawie niedopuszczalności egzekucji przeciwko związkom komunalnym (druk nr 41 i odbitka roneo nr 5). Głos ma p. Lieberman.

P. Lieberman:

Wysoka Izbo! Celem projektu, który mam zaszczyt przedstawić Wysokiej Izbie imieniem Komisji Prawniczej, jest obrona związków komunalnych przed sądami prywatno-prawnymi egzekucjami, które uniemożliwiają normalne funkcjonowanie gmin, a przez to zagrażają interesom publicznym. Konieczność tej obrony ujawniła się z okazji konkretnego wypadku, który doszedł przez prasę do wiadomości publicznej. Oto skutek egzekucji pretensji nieprzewidzianej budżetem zajęto fundusze gminne i przez to zupełnie uniemożliwiono administrację gminną. Ponieważ na gminie ciążyą wielkie zadania publiczne, przeto nie można i nie powinno się utrzymywać tego stanu prawnego, który gminy, związki komunalne czyni w podobnej sytuacji bezbronnymi. Interes prywatny musi ustąpić przed interesem publicznym.

Ustawa o niedopuszczalności egzekucji przeciw związkom komunalnym.

Sprawozdanie Komisji Regulaminowej w sprawie wydania sądom p. Sochackiego.

Przedłożony projekt czyni częściowo zadość tej potrzebie: powiadam, częściowo, gdyż projekt Związku P. P. S., który dał początek tej ustawie, szedł dalej, żądał rozszerzenia art. 15 ordynacji egzekucyjnej, obowiązującej w b. zaborze austriackim, także na b. zabór rosyjski.

Komisja jednak była zdania, że tej kwestji nie można obecnie rozstrzygać zasadniczo, że należy oczekiwać jednolitego projektu ustawy o postępowaniu cywilnem dla całej Polski. Wobec tego komisja, jak powiadam, częściowo uwzględniła projekt wnioskodawców, ograniczyła obronę gmin przeciw egzekucji do zabezpieczenia powództwa, do wykonania tymczasowego wyroków sądowych i do postępowania sądów aż do rozstrzygnięcia sprawy przez Sąd Najwyższy w drodze kasacyjnej.

Proszę więc, ażeby Wysoki Sejm ten projekt, uchwalony przez Komisję Prawniczą, jednomyślnie uchwalił.

Marszałek:

Nikt głosu nie żąda. Przystępujemy do głosowania. Ponieważ nie zgłoszono żadnych wniosków, będziemy głosować nad ustawą w całości. Proszę Posłów, którzy są za całą ustawą, ażeby wstali. Stoi większość — ustawa w drugim czytaniu została przyjęta. (*Głos: Prosimy o trzecie czytanie*). Jest wniosek o trzecie czytanie. Niema sprzeciwu — przystępujemy do trzeciego czytania. Do głosu nikt się nie zapisał. Proszę Posłów, którzy są za przyjęciem ustawy w trzecim czytaniu, żeby wstali. Większość, — ustawa została w trzecim czytaniu przyjęta.

Przystępujemy do punktu 5 porządku dziennego: sprawozdanie Komisji Regulaminowej i Nietykalkości Poselskiej w sprawie wydania sądom posła Jerzego Czeszejki-Sochackiego. Głos ma sprawozdawca p. Dzieduszycki.

P. Dzieduszycki:

Wysoki Sejmie! Jako sprawozdawca Komisji Regulaminowej i Nietykalkości Poselskiej mam zaszczyt przedstawić Paniom i Panom sprawę wniosku o wydanie sądom posła Jerzego Czeszejki-Sochackiego. Ponieważ jest to sprawa wielkiej wagi i powagi, ograniczę się ściśle do meritum z punktu widzenia prawa obowiązującego. Na próby sprowadzenia sprawy na inne tory w dyskusji odpowiem, o ile wogóle zajdzie tego potrzeba, dopiero w ostatnim przemówieniu, które jest zastrzeżone sprawozdawcy. Stawiam sobie wyraźne granice, a przez wynikającą stąd zwięzłość przedstawienie to stanie się wyrazistszem.

Wyraźnie zaznaczam, że nie jesteśmy sądem, który orzeka o winie lub braku winy. Mamy rozstrzygać, czy zachodzi tu taki wypadek odpowiedzialności, który uprawnia i obowiązuje Wysoki Sejm do wydania posła sądom.

Wydanie go jednak nie przesądza o winie, bo o tej orzekać może jedynie sąd. Skrupulatność, z jaką Ministerstwo Sprawiedliwości odniosło się do tej sprawy, daje nam gwarancję, że władze z tą samą wielką skrupulatnością postępować będą dalej, ażeby jedynie według wypadku danego sprawiedliwości stało się zadość w myśl zagwarantowanej przez Konstytucję niezawisłości sądów.

Jakie zarzuty? Zawarte są one w akcie, który nadszedł z Ministerstwa Sprawiedliwości pod liczbą N. P. 3415/28 z dnia 23 kwietnia 1928 r. W streszczeniu brzmią one następująco:

1) że poseł Jerzy Sochacki w dniu 23 czerwca rozrzucał z taksówki odezwy komunistyczne z wezwaniem: „Precz z carskimi kodeksami karnymi, precz z art. 102, 126 i 129”. Oskarżenie to poparte jest przez trzech świadków;

2) że w dniu 30.VI 1926 r. przed gmachem fabryki tytoniowej przy ulicy Kaliskiej między robotników, wychodzących z fabryki, rozrzucał odezwy, podburzające do gwałtownej zmiany ustroju społecznego i nawołujące do rewolucji. Między innemi były słowa: „Zwycięska rewolucja na gruzach burżuazji”;

3) że w dniu 4 lipca 1926 r., przemawiając na placu Kercelego podburzał tłum okrzykiem: „Precz z Rządem, niech żyje komunistyczna partja robotniczej Polski”;

4) że na wiosnę 1927 r. pod pretekstem przemania za sprawą więźniów politycznych podburzał robotników polskich w Paryżu do obalenia ustroju w Polsce: *il faut abattre le regime et rien ne doit nous laisser tant que nous n'y serons pas parvenus*”;

5) że w jesieni 1927 r., wszedłszy do prezydium wykonawczego centralnego komitetu dla wysłania delegacji robotników i chłopów do Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, który to komitet wydał odezwę, nawołującą do walki o nowy ustrój społeczny na całym świecie, odezwę tę podpisał, a w czasie pobytu swego w Kijowie i Moskwie prowadził i inspirował kampanję prasową przeciw swej ojczyźnie i jej ustrojowi;

6) że jako poseł rozwijał nader czynną agitację komunistyczną.

Jaki jest stan prawny obowiązujący nas?

Art. 21 Konstytucji wyklucza odpowiedzialność posła przed sądami za działalność w Sejmie, a za działalność poza Sejmem jedynie za działalność wchodzącą w zakres wykonywania mandatu. Postępowanie karno-sądowe ulega jedynie na żądanie Sejmu zawieszeniu i jedynie do chwili wygaśnięcia mandatu. Bieg przedawnienia ulega przerwie na czas trwania mandatu. Jeżeli wypadek przestępczości posła zajdzie w czasie trwania mandatu, trzeba zezwolenia Sejmu na rozpoczęcie pociągania do odpowiedzialności.

Konstytucja zatem stoi wyraźnie na stanowisku ochrony wykonywania praw obywatelskich posła, a nie ochrony przestępczości jego. To nie jest jakaś venia, jakieś zezwolenie do popełniania wykroczeń przeciw prawu. Z zasady prawa poseł jedynie jest daleki od podejrzenia o takie czyny. Gdy je popełni, ma odpowiadać, tembardziej, że nie odpowiedział wysokości zadania swego. Oceny czynu popełnionego dokonywają sądy.

Sprawozdanie Komisji Regulaminowej w sprawie wydania sądom p. Sochackiego.

Dla przypomnienia jedynie, nie dla osądzenia, boć to sprawa sądów, przytoczę tekst ustaw, ilustrujących ducha obowiązującego prawa:

„Art. 100. Winny zamachu na ustalony w drodze praw zasadniczych ustroj państwowi Polski albo na całość jej terytorjum państwowego, ulegnie. . . . Przez zamach rozumianem będzie zarówno dokonanie jednej z powyższych zbrodni, jak jej usiłowanie.

„Art. 101. Winny przygotowania do zbrodni, przewidzianej w art. 100, ulegnie. . . . Winny namawiania do spisku, mającego na celu zbrodnię, przewidzianą w art. 99, lub 100 ulegnie. . . .

„Art. 102. Winny udziału w spisku, zawiązanym dla dokonania zbrodni przewidzianej w art. 100, ulegnie karze. . . . Winny namawiania do spisku, mającego na celu zbrodnię, przewidzianą w art. 99 lub 100, jeśli spisek ten nie został zawiązany, ulegnie karze. . . .

„Art. 126. Winny udziału w zrzeszeniu, które z wiedzą winowajcy postawiło sobie jako za cel działalność i obalenie istniejącego w państwie ustroju społecznego. . . .

„Art. 128. Winny okazania zuchwałego nieposzanowania władzy zwierzchniej lub ganienia ustalonej przez ustawy zasadnicze formy rządu przez wygłoszenie albo czytanie publicznie mowy. . . .

„Art. 129. Winny ogłoszenia lub odczytania publicznie mowy lub utworu, albo rozpowszechniania lub publicznego wystawiania utworu i t. d. . . . podburzających 1) do popełnienia czynu buntowniczego, 2) do obalenia istniejącego w państwie ustroju społecznego, 3) do nieustępliwości lub przeciwdziałania ustawie. . . .

„Art. 263. Winny rozpowszechniania wieści świadomie fałszywej, mającej wywołać niepokój publiczny i t. d. (o rozporządzeniu rządowym, klęsce społecznej lub innem zdarzeniu. . . .)“

Zarzuty poprzednio przytoczone odpowiadają czynom przestępczym wyliczonym w ustawie, szczególnie w art. 102. Są to czyny zdążające do podmulinia, do wywrócenia naszego ustroju państwowego.

Jak powiedziałem, nie wychodzimy poza to stwierdzenie, nie jest to orzeczenie o wymiarze winy lub kary, jest to orzeczenie o wymiarze odpowiedzialności.

To też sprawozdanie Komisji Regulaminowej i Nietykalkości Poselskiej brzmi następująco. Odczytuje je w całości:

„Komisja uznała za należycie uzasadniony wniosek sędziego śledczego zapasowego przy sądzie okręgowym w Warszawie, przedłożony Sejmowi przy piśmie Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 kwietnia 1928 r. Nr. N. P. 3415/28 o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności sądowej posła na Sejm Jerzego Czeszejko-Sochackiego za czyn występny, przewidziany w artykule 102, cz. I kodeksu karnego z r. 1903.

„Jednocześnie Komisja ustaliła, że wniosek powyższy dotyczy czynów, z powodu których postę-

powanie karno-sądowe przeciw posłowi Czeszejko-Sochackiemu wszczęto przed uzyskaniem przez niego mandatu oraz czynów, co do których postępowanie karno-sądowe wszczęte nie było.

„Komisja nie uznała za potrzebne dokonać podziału tych czynów na wskazane dwie kategorie, chociaż stwierdziła, że za czyny, co do których postępowanie karno-sądowe wszczęto w czasie, gdy Jerzy Czeszejko-Sochacki nie był posłem, władzom sądowym przysługuje prawo prowadzenia przeciwko niemu postępowania karno-sądowego do końca, włącznie z wykonaniem wyroku.

„Wobec powyższego Komisja wnosi:

„Wysoki Sejm uchwalić raczy: Sejm, w myśl art. 21 Konstytucji, zezwala na pociągnięcie do odpowiedzialności karno-sądowej posła na Sejm, Jerzego Czeszejko-Sochackiego, za czyn występny, przewidziany w art. 103 (cz. I k. k. z roku 1903) a podpisany we wniosku sędziego śledczego zapasowego przy Sądzie Okręgowym w Warszawie, pod liczbą 3415/28“.

Ład, porządek i prawo — to podstawy każdej demokracji, a zatem i naszej Rzeczypospolitej. Szczególnie ta forma ustroju społecznego — Rzeczypospolita — nie znosi brutalnego przeinaczania praw i prawdy. Republika — to wielka arystokratka pomiędzy formami rządu, ona bowiem obejmuje wszystkie warstwy i powołuje je do udziału i do współpracy. (*Głos: Co to jest, Panie?*) Tak jest, ona jest tak precyzyjną machiną i tak wielką panią, że ma najwięcej sług, bo powołuje wszystkich, i to wszystkich najlepszych, ze wszystkich warstw społecznych. Spełnić przeto należy nasz obowiązek wobec niej i w tym wypadku, aby potem kiedyś nie powiedziano o nas, że żyliśmy w Rzeczypospolitej, że byliśmy republiką, ale że, jak się wyraził pewien mąż stanu, byliśmy republiką bez republikanów.

Marszałek:

Otwieram dyskusję, głos ma p. Seniuk.

P. Seniuk:

Wysoka Izbo! Rząd Marszałka Piłsudskiego wypowiedział bezwzględna walkę ludowi pracującemu całej Polski. (*Protesty na ławach B. B.*). Represje policyjne, których świadkami jesteśmy codziennie, świadczą, że Rząd Marszałka Piłsudskiego służy wyłącznie klasowym interesom burżuazji. Więc ukraińskie włościańsko-robotnicze socjalistyczne Zjednoczenie Selrob niema żadnych iluzji co do naprawy stosunków pomiędzy rządem a ludem pracującym.

W imieniu ludu pracującego zachodniej Ukrainy stanowczo protestujemy przeciw wydaniu p. Sochackiego (*Wesołość na ławach B. B.*) i przyłączamy się do protestów ludu pracującego całej Polski.

Marszałek:

Głos ma p. Kwapiński.

Sprawozdanie Komisji Regulaminowej w sprawie wydania sądom p. Sochackiego.

P. Kwapiński:

Proszę Panów! Nie chodzi nam o osobę, chodzi nam o zasadę. Sąd zażądał wydania p. Sochackiego, (*Głos: Słusznie*) powołując się na przepisy dawnych carskich kodeksów karnych, na których podstawie połowę naszego klubu niegdyś sądzono. Dawne to są, rosyjskie czasy. (*Głos: Dlaczegoście nie zmienili do tego czasu?*) W Polsce wytworzył się dziwaczny stan prawny, z jednej strony dopuszcza się komunistów do składania list, do wybierania posłów, a z drugiej strony, na zasadzie przepisów kodeksu karnego carskiego żąda się wydawania posłów za ich poselską działalność. (*Głos na ławach B. B.: Antypaństwową*). Proszę zważyć, że p. Sochacki działał w sensie uświadczenia, w sensie propagandy swoich przekonań, takich, jakie on ma. (*Głos na ławach B. B.: W porozumieniu z Rosją*). Szanowni Panowie! Powoływanie się na przepisy kodeksu karnego rosyjskiego jest rzeczą dla nas niemożliwą i my nie będziemy głosowali za wydaniem p. Sochackiego. (*Głos: A 1 maja? P. Dębski: My wolimy nie strzelać do nich, ale zamykać*).

Marszałek:

Głos ma p. Henryk Bitner.

P. Bitner:

Panowie! Mnie przypadł w udziale niewdzięczny obowiązek bronięcia mego towarzysza klubowego (*Głos: Który już uciekł pewnie*) przed Sejmem, od którego nie spodziewamy się obrony praw poselskich, ponieważ wiemy, że Sejm ten jest narzędnikiem faszystowskiej dyktatury. (*Głos: Ohoho! Ładne wyrażenia!*)

Marszałek: Czyjem, Panie Pośle? (*Głos: Tak mówi, Panie Marszałku!*) Przywołuję Pana za to do porządku.

P. Bitner:

Proszę Panów! Robi się zarzut posłowi Sochackiemu, że krzychał: Precz z carskimi artykułami kodeksu karnego, precz z rządem; krzychał że dąży do obalenia ustroju społecznego w Polsce, robi mu się zarzuty co do jego pobytu w Związku Radzieckim; dalej zarzut, że jako poseł komunistyczny uprawiał czynną agitację komunistyczną. To są te argumenty, które tu zostały przytoczone i mają świadczyć za tem, że należy posła Sochackiego wydać sądom. Proszę Panów, na tej zasadzie możecie nas wszystkich oddać w ręce defenzywie i sądom (*Wesołość na ławach B. B.*), ponieważ my, posłowie komunistyczni, będziemy swoich wyborców komunistycznie uświadczać. (*Głos: Z więzienia*). Pan powiedział prawdę. Właśnie w takim ustroju politycznym, przy takim panowaniu politycznym faszystów, pod panowaniem klasowym burżuazji, jak to się dzieje dziś w Polsce, dla tego, kto walczy o interesy klasy robotniczej i chłopskiej, znajdziecie Panowie natychmiast miejsce w więzieniu. (*Głos: Ale nie przeciwko*

Państwu.) I Wy podtrzymujecie ten stan rzeczy, ten stan rzeczy popieracie i jesteście wykonawcami woli dyktatora faszystowskiego. Tak! Wy jesteście wykonawcami tak, jak wykonawcą jest każdy policjant, który człowieka ciągnie do więzienia. (*Głosy: Mów Pan co jest w Rosji? Jedź Pan do Rosji!*) W Rosji jest otwarta dyktatura proletariatu. (*Wrzawa*) Tam rząd otwarcie stwierdza, że za pomocą zgniecenia klas posiadających dąży do utrwalenia ustroju komunistycznego. Wy, Panowie, w Polsce nie przyznajecie się do tego, że chcecie przez dyktaturę faszystów utwierdzić panowanie kapitału, Wy, Panowie, uważacie, że swoimi hasłami, jakie głosiliście w czasie wyborów, swemi hasłami jakoby ponadpartyjności, bezpartyjności, możecie wszystkich objąć, wszystkie stany i wszystkie klasy. Tym sposobem Wy tylko oszukujecie lud pracujący, Wy robicie najgorszą demagogię. My demagogii nie uprawiamy. (*Wesołość. Głos: Sam Pan w to nie wierzy*).

Proszę Panów, cały system dzisiejszych rządów jest systemem ucisku i prześladowania ludu pracującego i rewolucyjnego ruchu robotniczo-chłopskiego w Polsce. Świadczą o tem codzienne wypadki polityczne w Polsce, świadczą ostatnio wypadki pierwszego maja zwłaszcza w Warszawie. (*Głos: Po coście strzelali?*) Świadczy o tem 6.000 więźniów politycznych, którzy siedzą w straszliwych warunkach w więzieniach w Polsce (*Głos: Powiedz Pan, ilu ich jest w Rosji?*), świadczy o tem brutalne terrorizowanie robotników, szarżowanie, bicie, łamanie żeber po defenzywach, to wszystko świadczy o tem, jakie są rządy w Polsce.

I dlatego, proszę Panów, my się nie łudzimy co do Waszych zamiarów względem nas, posłów komunistycznych! Zwracamy się do Was z żądaniem, abyście posła Sochackiego nie wydawali, ale wiemy, że Sejm, który został wybrany przy pomocy teroru faszystowskiego, że Sejm, który jest narzędnikiem w rękach klas posiadających, nie będzie bronił posła, szczerze i otwarcie broniącego interesów tych warstw, które są uciskane i wyzyskiwane w Polsce, a więc robotników i chłopów.

Marszałek:

Głos ma p. Cham.

P. Cham:

Proszę Panów, właśnie ogłoszono list elity francuskiej do p. Marszałka Sejmu w sprawie amnestji dla politycznych więźniów. I oto Wy, Panowie, a raczej tylko część Was i Rząd, chcecie dać godną odpowiedź na ten list, chcecie wykonać akt przemocy, akt teroru na jednym z najlepszych bojowników proletariatu, (*Wrzawa*) reprezentującego chłopów i robotników.

Marszałek:

To jest wykonywanie praw ustawowych Sejmu, którego Pan jesteś członkiem, to jest przepis regulaminowy art. 21 Konstytucji. Panu podoba się to nazywać terorem, w takim razie zacierasza Pan wszelką różnicę między pojęciem teroru a pojęciem wykonywania prawa i obowiązków ciała ustawodawczego.

Sprawozdanie Komisji Regulaminowej w sprawie wydania sądom p. Sochackiego.

(Oklaski). Proszę Izby nie obrażać, bo będę musiał przywołać Pana do porządku.

P. Cham:

Nie pierwszy to raz dzieje się w Polsce, że kneblujecie usta bojownikom proletariatu. Tak było w poprzednim Sejmie, gdzie wydaliście posła Łańcuckiego sądom i policji, oddaliście go do katowni (Głos: Gdzie mu się dobrze dzieje). Tak było z p. Taraszkiewiczem i tow. (Głos: A jak było z Królikowskim?), których także oddaliście na niełaskę policji państwowej. Obecnie chcecie uzupełnić kazamaty więzienne, chcecie uzupełnić pakę więzienną jeszcze jednym bojownikiem. Pytam się Panów dlaczego Wy specjalnie, Wy którzy chęć się, że Wasza Konstytucja jest bardzo liberalna (Głos: Zanimadło!), dlaczego Wy ją w ten sposób interpretujecie, że przy każdej okazji łamiecie tę Konstytucję, że przy każdej okazji terroryzujecie najlepszych bojowników proletariatu polskiego, ukraińskiego i białoruskiego? (Głos: A najgorszych zdrajców Państwa Polskiego).

Proszę Panów! Dlaczego ta Konstytucja i te uchwały, dlaczego prawa polskie są tylko prawami dla generałów? (Głos: One są dla obywateli Państwa, nie dla zdrajców).

Marszałek:

Panie Pośle! Mowa jest o wydaniu sądom posła Sochackiego. Proszę nie rozszerzać dowolnie tematu.

P. Cham:

My jesteśmy świadomi tego, że każdy sumienny, każdy ideowy obrońca proletariatu spotka się z losem Łańcuckich, Taraszkiewiczów a może i Sochackich. My jesteśmy do tego przygotowani, ale to nas nie zniechęci do walki, ponieważ, rozumiemy bardzo dobrze, iż los proletariatu zapewnia nie Sejm, nie walka w Sejmie, ale ulica miejska i ulica wiejska. (P. Polakiewicz: Słusznie, tu jest ulica Wiejska. Wesołość). Powtarzające się akta przemocy tylko uzbrajają i tylko wzmacniają te zastępy proletariatu.

W imieniu ukraińskich chłopów i robotników i w imieniu partji Sel. rob. lewica, którą tu reprezentuję, zakładam protest przeciw wydaniu posła Sochackiego.

Marszałek:

Głos ma p. Gawrylik.

P. Gawrylik:

Wysoko Izbo! Nie umiem dobrze po polsku, bo jestem białorusinem, ale ponieważ regulamin obowiązuje do mówienia po polsku, więc się do tego zastosować muszę. Nietylko ja, ale i poprzedni mówcy

zawsze zwracali się do Sejmu ze słowami: Wysoka Izbo! Tak, Izba Wysoka. Jest przysłówie: Jeżeli człowiek sam siebie nie szanuje, to go i inni nie będą szanowali. Jeżeli Izba Wysoka sama siebie nie szanuje, to kto ją uszanuje? A przecież Sochacki jest członkiem Sejmu, a wydanie go ze względów politycznych jest poniżeniem powagi Sejmu. Tutaj są posłowie z różnych zakątków Państwa Polskiego, ale przyszli oni tutaj różnymi drogami. Większość obecna przyszła bez żadnego trudu, ich proszono, ich wołano, ich popychano. Mnie natomiast nie powie tutaj nikt tego, co jednemu posłowi powiedziała Jewica: „Oddaj mandat, tobie ten mandat dała policja!”. Otóż takimi drogami protekcji policyjnej duża część posłów tutaj przyszła. (Głos: Co to ma z Sochackim wspólnego?)

Lud białoruski mógł posłać swoich przedstawicieli w bardzo niewielkiej ilości, a to dlatego, że zaszły fakta, znane nietylko w Polsce, ale na całym świecie, że wybory prowadziło się w niebываły sposób; (Głos: Co to ma do Sochackiego?) były takie nadużycia wyborcze, że żadna komisja wysledzić ich nie zdoła. Niech sobie sprawozdanie będzie jak najlepsze, ale żadna wyobraźnia ludzka nie może wymyśleć, za pomocą jakich gwałtów i nadużyć były przeprowadzone wybory. Otóż ten łańcuch gwałtów i nadużyć jeszcze dalej się ciągnie i tutaj w tej Wysokiej Izbie. (Głos: Czy Pan mówi na temat?) Tak, to jest na temat, gdyż Wy chcecie wprowadzić gwałt i ucisk także tutaj, na terenie Sejmu do pracy parlamentarnej, na której gruncie jakoby stoicie. My w tę pracę parlamentarną nie wierzymy i mówimy, że nie przyszlismy tutaj z wiarą, żeby na gruncie parlamentarnym można było poprawić dolę ludu pracującego; nas bardzo mało przedostało się przez te zapory, jakie były postawione w czasie wyborów, ale przyszlismy dlatego, że naród białoruski chce pokazać całemu światu, że jest w stanie przełamać wszelkie tamy stawiane jego dążeniom, i pokazał też to, przeprowadzając wbrew terrorowi swoich przedstawicieli do Sejmu.

Otóż ten gwałt niesłychany, dokonywany na przedstawicielu robotniczym w tym parlamencie, to jest dalszy ciąg ucisku ludu pracującego nietylko Białorusi ale warstw pracujących Polski. Jeden z posłów jedynki niedawno powiedział: ja i poseł Radziwiłł występujemy wspólnie, ponieważ jesteśmy Polakami. Zapytuję tego pana posła: a Sochacki czy nie jest Polakiem? (Głosy: Nie, to sprzedawczyk). I chociaż ja jestem Białorusinem, a Sochacki jest Polakiem, występuję w jego obronie, dlatego, że wszyscy my, warstwy pracujące i białoruskie, i polskie, i ukraińskie, i inne, wszyscy jednakowo jesteśmy gnębieni, jednakowo wyzyskiwani. I dlatego żeby wzmocnić swoją siłę, musimy złączyć razem swoje szeregi, zewrzeć ręce ludu pracującego w jedną pięść. Wy, Panowie, uważacie, że teraz tutaj dzieją się rzeczy nader wesołe, słysząc Wasz śmiech. Ale, Panowie, ja mówię to na cały świat, że lud się nie śmieje, ale zwierza pięści i ściska zęby i czeka chwili, gdy i on się śmiać będzie. Ten lud czeka.

Kiedyś Napoleon powiedział, że francuska rewolucja nikogo niczego nie nauczyła. Ja powiem, że rosyjska rewolucja Was, Panowie, niczego nie nau-

Sprawozdanie Komisji Regulaminowej w sprawie wydania sądom p. Sochackiego.

Nagłość wniosku w sprawie ustawy o ochronie swobodnego wykonywania praw obywatelskich przez członków związków religijnych.

czyła. Jest twierdzenie w nauce, że w przyrodzie nic nie ginie, a ja powiadam, że w historii też nic nie przepada. Każdy czyn musi wywołać swoje następstwa. Za ojców odpowiadają dzieci, za czyny dziadów odpowiadają wnuki. Pamiętajcie Panowie o przyszłości. Gdy tam, po tamtej stronie w czasie rosyjskiej rewolucji, gdy w płomieniach stanęły dwory pańskie, gdy tysiące ludzi rozstrzelano, czy myślicie, że to wyłącznie za ich winy? Nie, to za winy ich przodków, ich ojców i dziadów. I ten czyn Wasz wywoła następstwa. Wy rzucacie rękawicę całemu proletariatu. Ta rękawica zostanie podjęta. Choćby Wy zdołacie wypędzić stąd p. Sochackiego, to gdzie wypędzicie te setki tysięcy wyborców, którzy go posłali tutaj? Gdzie ich podziejecie? A przecież, pos. Sochacki nie bronił swoich własnych interesów, ale bronił interesów swoich wyborców. Wy musicie się z tem liczyć, Was jest tu więcej, a nas mniej — ale jednakże przyjmijcie pod uwagę, że naszych wyborców są całe masy, setki tysięcy i one kiedyś, zażądają od Was odpowiedzi, co zrobiliście z przedstawicielami ludu pracującego. Niech to będzie śmieszne dla kogokolwiek, dobrze, ale zobaczmy, jak potem będziemy wyglądać. (*Marszałek dzwoni*).

Ten akt wydania p. Sochackiego jest dalszym ciągiem gwałtów, jakie miały miejsce przeszło rok temu, kiedy to wydano posłów naszych Taraszkiewicza, Miotłę, Rak-Michajłowskiego. Ich też wydano i teraz ich sądzą, a przecież i oni nie działali na swoją korzyść. Nie oni stworzyli „Gromadę”, lecz „Gromada” stworzyła tych posłów. Tak samo teraz nie p. Sochacki stworzył walkę warstw pracujących, nie on stworzył szeregi komunistyczne, jak Wy mówicie, ale one go stworzyły (*Głos: Pan stawia nowe rozumowania. Inny głos: Rosyjskie dolary go stworzyły*).

Wysoka Izbo! Ja jeszcze raz podnoszę głośny protest w imieniu warstw pracujących Białorusi przeciwko wszelkim aktom nadużyć, skierowanych przeciw ludowi pracującemu, protestuję przeciwko wydaniu pp. Taraszkiewicza, Miotły, Wołoszyna i przeciwko sądom nad tymi ludźmi bohaterami, nad naszymi obrońcami i nad męczennikami naszej sprawy. I jeszcze raz protestuję przeciwko wydaniu p. Sochackiego. A może jednak znajdziecie w sobie jeszcze społeczne sumienie, chociaż trudno nam w to wierzyć. Jeszcze raz powtarzam, że wydając przedstawicieli ludu pracującego, rzucacie rękawicę i ta rękawica będzie podjęta.

Marszałek:

Dotychczas słuchałem z wielką cierpliwością suwerennego lekceważenia porządku dziennego przez mówców, jednak uprzedzam, że wszystko ma swoje granice, że trybuna ta nie jest trybuną dla pustych pogroźek i obelg. (*Oklaski*). Proszę trzymać się porządku dziennego i będę bardzo ściśle tego przestrzegał. (*Oklaski*).

Głos ma p. Zachidnij.

P. Zachidnij:

Wysoka Pałato!

Marszałek:

Pan Poseł zna regulamin sejmowy i wie, że obowiązuje język polski.

P. Zachidnij:

Protestuję przeciw pogwałceniu prawa mego języka macierzystego, ukraińskiego, a przechodząc do meritum sprawy, przypominam Panom dzień 27 marca 1928 r. Kiedy posłów wynosiła stąd policja, kiedy posłowie wołali: ratunku, mordują nas! (*Wesołość*), wtedy część Sejmu powiedziała: Dobrze im tak, niech ich biją. I do tych posłów skatowanych, zbitych przez policję (*Głos: Niech Pan tylko nie przesadza*), należał także p. Sochacki. O ile by chodziło o to, aby wydać p. Sochackiego, to może być wydany on dopiero wtedy, gdy przyjdzie szef Rządu, gdy przyjdzie Rząd i przeprosi wszystkich tych posłów za obelgi, które Sejmowi wyrządzono. Do nich należał Sochacki, Warszawski - Warski, Gawron, starszy człowiek, zbity i skatowany, Lew Baczyński, do tych katowanych należałem i ja z Ukraińskiej partii. Przeszło parę tygodni i dotychczas Rząd nie uważa za stosowne przeprosić Sejm za poniżenie jego autorytetu. (*Głos: To nie Pana rzecz*).

I do tej chwili dopóki p. Sochacki nie uzyska satysfakcji, niema mowy o jego wydaniu.

Marszałek:

Jest wniosek o przerwanie dyskusji. Proszę Posłów, którzy są za tym wnioskiem, żeby wstali. Biuro jest zgodne, że stoi większość, dyskusja jest przerwana. Przystępujemy do głosowania. (*P. Walnyckij: Proszę o imienne głosowanie*). Czy p. Referent przedtem nie zabierze głosu? (*P. Dzieduszycki: Nie*). Przystępujemy do głosowania. Referent proponuje wydanie sądom p. Czeszejko-Sochackiego w myśl swego referatu. P. pos. Walnyckij proponuje imienne głosowanie. Proszę o poparcie. Poparcie jest niedostateczne. Przystępujemy do zwykłego głosowania. Proszę Posłów, którzy są za wnioskiem komisji, żeby wstali.

(*Po obliczeniu głosów*).

Wynik głosowania jest następujący: za wnioskiem głosowało posłów 167, przeciw 162. Wniosek zatem został większością głosów uchwalony. (*Wrzawa na ławach Komunistycznej Frakcji Poselskiej*).

Przechodzimy do p. 6 porządku dziennego: nagłość wniosku p. Putka i tow. w sprawie projektu ustawy o ochronie swobodnego wykonywania praw obywatelskich przez członków związków religijnych (druk nr 775). Ponieważ p. Putek zrezygnował z nagłości tego wniosku, więc wniosek jego przydzielam do Komisji Administracyjnej.

Wpłynęły następujące wnioski:

Wniosek p. Praussowej i tow. z Z. P. P. S. w sprawie zawieszenia eksmisji w stosunku do tych bezrobotnych, którzy otrzymawszy pracę, spłacają w ratach zaległy czynsz — odsyłam do Komisji Prawniczej.

Wnioski pp. Praussowej, Szczerkowskiego, P. P. S., Łosia, Michałkiewicza, Czernickiego, Dziducha, „Wyzwolenia“, Brzezińskiego, Kiernika, Korneckiego, Zw. Lud. Nar., Kwiatkowskiego i Chrz. Dem.

Interpelacje.

Wniosek p. Szczerkowskiego i tow. z Z. P. P. S. w sprawie rozszerzenia działania ustawy o ubezpieczeniu od bezrobocia — odsyłam do Komisji Ochrony Pracy.

Wniosek Związku Parlamentarnego Polskich Socjalistów w sprawie wstrzymania postępowania karnosądowego przeciwko posłowi Antoniemu Pajakowi — odsyłam do Komisji Regulaminowej i Nietykalkości Poselskiej.

Wniosek p. Łosia i tow. z klubu P. S. L. „Piast” w sprawie otwarcia oddziału Banku Rolnego w Białymstoku — odsyłam do Komisji Reform Rolnych.

Wniosek p. Łosia i tow. z klubu P. S. L. „Piast” w sprawie sprzedawania drobnym rolnikom drzewa budulcowego po cenach zasadniczych — odsyłam do Komisji Rolnej.

Wniosek p. dr. Michałkiewicza i kol. z klubu P. S. L. „Piast” w sprawie rozłożenia na raty zaległych rent — odsyłam do Komisji Reform Rolnych.

Wniosek p. dr. Michałkiewicza i kol. z klubu P. S. L. „Piast” w sprawie zwłoki na spłatę rat za ziemię z parcelacji — odsyłam do Komisji Reform Rolnych.

Wniosek p. dr. Michałkiewicza i kol. z klubu P. S. L. „Piast” w sprawie zamiany kredytów krótkoterminowych na długoterminowe — odsyłam do Komisji Reform Rolnych.

Wniosek p. Tomasza Czernickiego z klubu Stronnictwa Chłopskiego w sprawie nazwisk, będących wyrazami hańbiącymi lub nieliczącymi z godnością człowieka — odsyłam do Komisji Administracyjnej.

Wniosek p. Dziducha i kol. z klubu Stronnictwa Chłopskiego w sprawie darowania wszystkich kar i nawiązek za przestępstwa leśne w okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie — odsyłam do Komisji Prawniczej.

Wniosek posłów klubu parlamentarnego „Wyzwolenie” w sprawie cła przywozowego od słoniny, smalcu i sadła — odsyłam do Komisji Skarbowej.

Wniosek posłów klubu parlamentarnego „Wyzwolenie” w sprawie ubezpieczenia samodzielnych drobnych rolników i ich rodzin na wypadek choroby, śmierci, na dożycie lub od nieszczęśliwych wypadków — odsyłam do Komisji Ochrony Pracy.

Wniosek posłów klubu parlamentarnego „Wyzwolenie” w sprawie koniecznego uregulowania cen za ziemię — odsyłam do Komisji Reform Rolnych.

Wniosek posłów klubu parlamentarnego „Wyzwolenie” w sprawie akcji zapobieżenia szerzeniu się zarazy trzody chlewnej — odsyłam do Komisji Rolnej.

Wniosek p. J. Brzezińskiego i kol. z klubu N.P.R. w sprawie zmiany ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia (Dz. Ust. R. P. Nr 67, poz. 650) — odsyłam do Komisji Ochrony Pracy.

Wniosek p. dr. Kiernika i kol. z Klubu P. S. L. „Piast” w sprawie przyjmowania w zastaw przez banki państwowe książeczek wkładekowych P. K. O. powstałych z waloryzacji wkładek, złożonych w P. K. O. w walutach pełnowartościowych — odsyłam do Komisji Skarbowej.

Wniosek p. Korneckiego i kol. ze Związku Ludowo-Narodowego w sprawie zmiany niektórych postanowień ustawy z dnia 22 grudnia 1925 r. o środkach zapewnienia równowagi budżetowej (Dz. U. R. Nr 129, poz. 918) — odsyłam do Komisji Budżetowej.

Wniosek posłów Związku Ludowo-Narodowego w sprawie wymiaru podatku przemysłowego od obrotu za rok 1927 — odsyłam do Komisji Skarbowej.

Wniosek p. Kwiatkowskiego i kol. ze Związku Ludowo-Narodowego w sprawie przyznania dodatku drożyznianego pracownikom państwowym (urzędnikom, sędziom i prokuratorom, nauczycielom i funkcjonariuszom niższym), pełniącym funkcje na terenie powiatów: morskiego, wschodniej części powiatu kartuskiego z m. Kartuzi i z m. Tczew — odsyłam do Komisji Budżetowej.

Wniosek posłów z klubu Chrześcijańskiej Demokracji w sprawie zawieszenia postępowania karnosądowego, wdrożonego przeciw posłowi Wojciechowi Sosińskiemu — odsyłam do Komisji Regulaminowej i Nietykalkości Poselskiej.

Wniosek Związku Parlamentarnego Polskich Socjalistów w sprawie niewykonywania przez p. Ministra Skarbu obowiązku, płynącego z ustawy o obrocie cukrem — odsyłam do Komisji Skarbowej.

Proszę Pana Sekretarza o odczytanie interpelacji.

Sekretarz p. Róg (czyta):

Interpelacja p. Szczepańskiego i kol. z Klubu Parlamentarnego „Wyzwolenie” do p. Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie utworzenia Izb Aptekarskich w Polsce.

Interpelacja p. Graebego i tow. z Niemieckiego Klubu Parlamentarnego do p. Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie niekorzystnych stosunków gospodarczych 5 miejscowości, położonych na prawym brzegu Wisły.

Interpelacja p. dra Pierackiego i kol. ze Związku Ludowo-Narodowego do p. Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie represyj, stosowanych przez wojewodę lwowskiego w związku z dokonaniem wyborami sejmowymi.

Interpelacja p. Madejczyka i kol. z Klubu P. S. L. „Piast” do pp. Ministrów Skarbu i Spraw Wojskowych w sprawie nieprzyznania zaopatrzenia wojskowego rodzinie, pozostałej po zmarłym Józefie Kołodzieju z Bączala Górnego, pow. Jasło.

Interpelacja p. dra Pierackiego i kol. ze Związku Ludowo-Narodowego do p. Prezesa Rady Ministrów w sprawie wrogiej dla ludności polskiej agitacji gr. kat. parocha w Synowódzku Wyżnem (pow. skolski, Małopolska) i w sprawie rozruchów wywołanych przez tę agitację.

Interpelacja p. Fidelusa i tow. z Klubu „Wyzwolenie” do pp. Ministrów Wyznań Religijnych

Interpelacje.

i Oświecenia Publicznego oraz do p. Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie tolerowania nadużyć księży przez urzędy państwowe.

Interpelacja posłów Związków Ludowo-Narodowego do p. Prezesa Rady Ministrów i Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie bezprawnych reskryptów wojewody lwowskiego z dnia 31 sierpnia 1927 r. L. S. A. II. 189 i z 13 października 1927 r. L. S. A. 13. 163, dotyczących samorządu miejskiego we Lwowie.

Interpelacja p. Chwalińskiego i kol. z klubu P. S. L. „Piast” do p. Ministra Skarbu w sprawie niewłaściwego wymiaru podatku majątkowego włościanom z gm. Skrzynno, wieś Kopiec, pow. wieluński.

Interpelacja p. Chwalińskiego i kol. z klubu P. S. L. „Piast” do p. Ministra Spraw Wojskowych w sprawie niedoręczenia przesyłki pieniężnej w kwocie 15 zł., wysłanej przez Franciszka Śliwę z Turowa, wieś, powiat Wieluń.

Interpelacja p. Puchałki i kol. z klubu Chrześcijańskiej Demokracji do p. Ministra Sprawiedliwości w sprawie przewlekania toku postępowania sądowego przeciw dr Marjanowi Kowalskiemu, lekarzowi z Zawoji, pow. Maków, woj. krakowskie.

Interpelacja p. Juchniewicza i tow. z Klubu Białoruskiego do p. Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie bezprawnej rekwizycji mieszkań obywateli m. Brastawia, woj. wileński.

Interpelacja p. dr Ładyki i tow. z klubu Ukraińsko-Socjalistycznej Radykalnej Parlamentarnej Reprezentacji do p. Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie bezprawnego postępowania władzy administracyjnej co do przeprowadzenia wyborów do rady gminnej w Mikołajowie koło Gajów, pow. Lwów.

Interpelacja p. Żuka i tow. z Ukraińsko-Socjalistycznej Radykalnej Parlamentarnej Reprezentacji do pp. Ministrów Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz Sprawiedliwości w sprawie zabicia uczennicy Tekli Kuszpeluk ze wsi Biełaszewa, gm. Chorów, pow. zdołbunowski, przez kierownika szkoły Rudolfa Kumora.

Interpelacja p. Stefaniwa i tow. z Ukraińsko-Socjalistycznej Radykalnej Parlamentarnej Reprezentacji do p. Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie wyborów do rady gminnej we wsi Żuków, pow. Horodenka, woj. Stanisławów.

Interpelacja posłów Klubu Ukraińskiego do p. Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie nadużyć i gwałtów, popełnionych przez zarząd gminy w Szerzeniowcach, pow. Borszczów, woj. tarnopolskiego.

Interpelacja posłów Klubu Ukraińskiego do p. Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie zamknięcia 5 wyższych klas państwowego gimnazjum ukraińskiego w Stanisławowie.

Interpelacja posłów Klubu Ukraińskiego do p. Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie bezprawnego zawieszenia w urzędowaniu naczelnika gminy Borki, pow. niskiego, przez starostę w Nisku.

Interpelacja posłów Klubu Ukraińskiego do p. Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie stronni-

czego i opieszałego załatwiania przez starostwo samborskie zarzutów przeciw ukonstytuowaniu rady gminnej w gm. Sprynia, pow. samborskiego.

Interpelacja posłów Klubu Ukraińskiego do p. Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie niezgodnego z ustawami postępowania inspektora szkolnego w Brzeżanach, wzbraniającego się przyjąć deklaracje szkolne z gm. Ceniów, pow. brzeżańskiego.

Interpelacja posłów Klubu Ukraińskiego do p. Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie opieszałego i stronniczego załatwiania przez województwo tarnopolskie i starostwo złoczowskie zarzutów przeciw wyborom rady gminnej i zwierzchności gminnej w Strutynie, pow. złoczowskiego, i w sprawie postępowania komisarza gminnego w tejże gminie.

Interpelacja posłów Klubu Ukraińskiego do pp. Ministrów Sprawiedliwości oraz Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie podstępnego wyłudzenia podpisów na deklaracjach szkolnych przez posłańca sądowego sądu powiatowego w Nowem Siole, Romana Pasierba.

Interpelacja posłów Klubu Ukraińskiego do p. Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie szykanowania czytelników „Proświty” w Jackowcach, pow. zborowskiego, przez organa policji państwowej.

Interpelacja p. Grünbauma i tow. z Koła Żydowskiego do p. Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w przedmiocie odmówienia koncesji na gimnazjum żydowskie w Warszawie.

Interpelacja posłów Klubu Ukraińskiego do p. Ministra Przemysłu i Handlu w sprawie rozszerzenia praw robotników państwowych na robotników zatrudnionych w salinach państwowych i w salinach, przez Państwo wydzierżawionych.

Interpelacja posłów Klubu Ukraińskiego do p. Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie sprzecznego z ustawami postępowania inspektora szkolnego w Brodach, Teofila Wolskiego.

Interpelacja posłów Klubu Ukraińskiego do p. Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie nadużyć i nieprawidłowości w oddziałach K. O. P. we wsi Wasilkowce, pow. Kopyczyńce, woj. tarnopolskiego.

Interpelacja posłów klubu Ukraińskiego do p. Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie przewlekania wyborów gminnych w gminach: Wasylkowce, Czabarówka, Wasylków, Horodnica i Sidorów, pow. Kopyczyńce, woj. tarnopolskiego.

Interpelacja posłów Klubu Ukraińskiego do p. Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie 1) terroryzowania członków rady gminnej w Dorożowie, pow. samborskiego, przez posterunkowych policji państwowej, Monka i Kalika z Łaki, w sprawie wyboru zwierzchności gminnej w Dorożowie, po 2) w sprawie niedozwolonej agitacji w czasie wyboru w lokalu wyborczym, po 3) w sprawie wyboru członków zwierzchności gminnej wbrew ustawie pomimo pokrewieństwa w najbliższym stopniu.

Interpelacja posłów Klubu Ukraińskiego do p. Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie represyj, wykonywanych na nauczycielstwie ukraińskiej narodowości przez wojewódzki urząd stanisławowski.

Interpelacje.

Interpelacja posłów Klubu Ukraińskiego do pp. Ministrów Rolnictwa i Skarbu w sprawie udzielenia kredytowej pomocy i odpisania gruntowego podatku mieszkańcom powiatów: Tarnopol, Zbaraż, Skalał, Trembowla, Podhajce, dotkniętych klęską wy-marznięcia oziminy.

Interpelacja posłów Klubu Ukraińskiego do p. Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie przenoszenia nauczycieli na terenie kuratorjum Okręgu Szkolnego lwowskiego i krakowskiego.

Interpelacja posłów Klubu Ukraińskiego do p. Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie nadużyć oddziałów KOP w gminie Olchowczyk, pow. Kopyczyńce, woj. tarnopolskiego.

Interpelacja posłów Klubu Ukraińskiego do p. Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie rozwiązania czytelnicy „Proświty” w Solcu, pow. Drohobycz.

Marszałek:

Interpelacje te prześlę p. Prezesowi Rady Ministrów.

Wysoka Izbo! Terminu najbliższego posiedzenia nie mogę w tej chwili podać. Zawiadomię Panów Posłów w drodze pisemnej. Prawdopodobnie przyszłe posiedzenie zwołam na dzień 22 maja o godz. 4-ej popołudniu. Na porządku dziennym postawię trzy przedłożenia Ministerstwa Skarbu z projektami ustaw podatkowych, które wpłynęły wczoraj do Sejmu, są to: 1) projekt ustawy o stałym podatku majątkowym (druk Nr. 77), 2) projekt ustawy o wyrównaniu podatku gruntowego (druk Nr. 76), 3) projekt ustawy o państwowym podatku budynkowym w gminach wiejskich (druk Nr. 78). Oprócz tego zamierzam jeszcze postawić na porządku dziennym dwa nagłe wnioski Klubu Żydowskiego.

Innych punktów porządku dziennego natomiast nie mogę jeszcze teraz wymienić, albowiem w wyniku prac komisyjnych spodziewam się wniosków, które oczywiście na 3 dni przed posiedzeniem każę rozesłać. Nie słyszę sprzeciwu na moją propozycję, uważam więc, że Izba to przyjmuje.

Zamykam posiedzenie.

(Koniec posiedzenia o godz. 17 min. 50.)